

काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेड

प्रशासन सेवा, प्रशासन समुह, ९ तह, उपप्रबन्धक पदको खुल्ला तथा समावेशी र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षाको योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	प्रश्न संख्या x अंकभार	परीक्षा प्रणाली	समय	पूर्णाङ्क	उत्तिर्णाङ्क
प्रथम पत्र	प्रशासन र व्यवस्थापन	१x२५=२५	छोटो छोटो उत्तर	३ घण्टा	१००	४०
		१x२५=२५	विश्लेषणात्मक र समाधानमुलक उत्तर			
द्वितीय पत्र	सेवा सम्बन्धी: ऐन, नियम तथा खानेपानी सरसफाई एवं काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेड	१x२५=२५	छोटो छोटो उत्तर	३ घण्टा	१००	४०
		१x२५=२५	विश्लेषणात्मक र समाधानमुलक उत्तर			

२. द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ताको योजना

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

द्रष्टव्य : उम्मेदवारहरुले ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु

- लिखित परीक्षाको माध्यम नेपाली/अंग्रेजी दुबै हुन सक्नेछ ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरु मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित हुन पाउनेछन् ।
- पाठ्यक्रममा भएका यथासम्भव सबै पाठ्यांशहरुबाट प्रश्न सोधिनेछ ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- यस भन्दा अगाडि लागु भएको माथि उल्लेखित समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति २०७३ आश्विन ।
- खानेपानी तथा सरसफाई र काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेड सम्बन्धमा १५ प्र.श. प्रश्न सोधिनेछ ।

प्रथम पत्रः
प्रशासन र व्यवस्थापन

१. सार्वजनिक प्रशासन

१.१ सार्वजनिक प्रशासनको परिचय

- १.१.१ अवधारणा तथा परिभाषा
- १.१.२ कार्यहरु, उद्देश्यहरु तथा सिद्धान्तहरु
- १.१.३ चुनौतिहरु, समस्याहरु एवं सम्भावनाहरु

१.२ सार्वजनिक व्यवस्थापनको अवधारणा

- १.२.१ अवधारणा तथा परिभाषा
- १.२.२ आधारभूत गुणहरु
- १.२.३ विकास
- १.२.४ सरकारको भूमिका तथा कार्य
- १.२.५ नूतन प्रवृत्ति

१.३ मानव स्रोत व्यवस्थापन

- १.३.१ परिचय तथा परिभाषा
- १.३.२ कार्यहरु तथा उद्देश्यहरु
- १.३.३ महत्वहरु तथा कार्यक्षेत्र
- १.३.४ मानव संशाधन विकास
- १.३.५ प्रमुख चुनौतिहरु, समस्याहरु तथा समाधानका उपायहरु
- १.३.६ नविन प्रवृत्ति

१.४ सार्वजनिक प्रशासनका केही प्रमुख औजारहरु

- १.४.१ उत्प्रेरणा
- १.४.२ समग्र गुण व्यवस्थापन
- १.४.३ छरितो व्यवस्थापन (Lean Management)
- १.४.४ असल शासन
- १.४.५ सार्वजनिक उत्तरदायित्व

२. विकास प्रशासन

- २.१ परिचय तथा परिभाषा
- २.२ विकास प्रशासन र परम्परागत प्रशासनमा भिन्नता
- २.३ विकास प्रशासकमा हुनुपर्ने गुणहरु
- २.४ विकास सम्बन्धी अवधारणाहरु
- २.५ आर्थिक बृद्धि तथा आर्थिक विकास
- २.६ सामाजिक परिवर्तन तथा सामाजिक विकास
- २.७ राजनैतिक संस्कृति तथा राजनैतिक विकास
- २.८ मानव विकास

३. विकास योजना तथा आयोजना

- ३.१ अवधारणा तथा उद्गम
- ३.२ चालु योजनाको प्रमुख मुद्दाहरू
- ३.३ आयोजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन
- ३.४ आयोजनाका प्रमुख चुनौति/समस्या तथा समाधानका उपायहरू

४. विकासका समसामयिक पक्षहरू

- ४.१ दिगो विकास र दिगो विकास लक्ष्य (Sustainable Development Goal)
- ४.२ जलवायु परिवर्तन र यसका समाधानका उपायहरू
- ४.३ कार्बन व्यापार
- ४.४ विश्व व्यापिकरण उदारिकरण र विकास
- ४.५ विकासमा महिला सहभागिता
- ४.६ गरिबी निवारण

५. सार्वजनिक सेवा/वस्तु प्रवाह

- ५.१ परिचय तथा परिभाषा
- ५.२ प्रकार, महत्व तथा प्रकृति
- ५.३ सेवा/वस्तु प्रवाह प्रणाली, समस्या तथा समाधान

६. लोकतन्त्र तथा बहुलवादी समाज

- ६.१ लोकतन्त्र समावेशीकरण र बहुलवादी समाज
- ६.२ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
- ६.३ मानव अधिकार र कानूनी राज्य
- ६.४ राष्ट्रिय एकता र अखण्डता

७. प्रशासकीय व्यवसायिकता, सदाचार तथा नैतिकता

- ७.१ व्यवसायिकतामा सदाचार तथा नैतिकताको अवधारणा र यसका तत्वहरू
- ७.२ सार्वजनिक प्रशासनमा व्यवसायिकता, सदाचार तथा नैतिकताको महत्व र प्रबर्द्धनका उपायहरू
- ७.३ भ्रष्टाचार, यसले श्रृजना गर्ने समस्या र निराकरणका उपाय

८. सार्वजनिक नीति

- ८.१ सार्वजनिक नीतिको अवधारणा तथा परिभाषा
- ८.२ सार्वजनिक नीतिका प्रकारहरू
- ८.३ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्यांकन
- ८.४ सार्वजनिक नीति निर्माणमा नागरिक संलग्नता (Civic Engagement)
- ८.५ प्रमुख समस्याहरू, चुनौतिहरू र समाधानका उपायहरू

९. सुशासनको अवधारणा

- ९.१ सु-शासनको परिचय तथा परिभाषा एवं महत्वहरू
- ९.२ सु-शासनका आधारभूत तत्वहरू
- ९.३ सु-शासनका नवीन प्रवृत्ति

- १०. वार्ता तथा सम्भौता गर्ने सीपहरु
  - १०.१ परिचय तथा परिभाषा
  - १०.२ प्रकारहरु
  - १०.३ प्रमुख समस्याहरु
  - १०.४ प्रक्रया
  - १०.५ समाधानका उपायहरु

- ११. व्यवस्थापन
  - ११.१ व्यवस्थापनको अवधारणा, सिद्धान्तहरु एवं कार्यहरु
  - ११.२ व्यवस्थापनका विभिन्न पक्षहरु:
    - ११.२.१ निर्णय प्रक्रया
    - ११.२.२ नेतृत्व
    - ११.२.३ संचार
    - ११.२.४ द्वन्द व्यवस्थापन
  - ११.३ संकट व्यवस्थापन
  - ११.४ परिवर्तन व्यवस्थापन
  - ११.५ सार्वजनिक कम्पनीहरुको व्यवस्थापन
  - ११.६ सार्वजनिक संस्थानहरुको अवस्था
  - ११.७ अधिकारको विकेन्द्रिकरण र विकेन्द्रिकरणका विभिन्न स्वरुपहरु

द्वितीय पत्र

सेवा सम्बन्धी: ऐन, नियम तथा खानेपानी सरसफाई एवं काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेड

१.सार्वजनिक व्यवस्थापन

- राष्ट्रिय नीतिहरुको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन
- राज्यको ढाँचा र पूर्णसंरचना तथा नेपाल सरकारको कार्य क्षेत्र
- नेपालको सन्दर्भमा संघियता र यसको अभ्यास,भावी संभावनाहरु र चुनौती
- विकेन्द्रीकरण,अधिकार निक्षेपण र अधिकार प्रत्यायोजन
- नेपालको विकासमा सरकार,गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्र तथा अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थाहरुको भूमिका
- स्थानीय विकासमा जनसहभागिताको आवश्यकता र महत्व
- सामाजिक न्याय र सुरक्षा
- विपद व्यवस्थापनको अवधारणा,विपदको समयमा अत्यावश्यक सेवाहरुको व्यवस्थापन,सरोकारवाला निकायहरुको भूमिका तथा केयुकेलले विपद व्यवस्थापनमा गर्नुपर्ने तयारी र त्यसको स्वरुप
- सूचनाको हक, जवाफदेहिता र पारदर्शिता
- स्थानीय स्तरमा जनतालाई सेवा प्रवाह गर्ने माध्यमहरु (Service Delivery Mechanism at Local Level)
- नेपालमा सार्वजनिक संस्थानहरुको अवस्था र सुधारका प्रयासहरु

२.कर्मचारी व्यवस्थापन

- प्रशासन सुधारका सैद्धान्तिक ज्ञान, नेपालमा प्रशासन सुधारका प्रयास एवं उपलब्धिहरु
- व्यवस्थापन सूचना प्रणाली र सो को उपयोग
- श्रमिक संगठन (Trade Union) र सामूहिक सौदावाजी (Collective Bargaining)
- पेशागत नैतिकता,आचरण र भ्रष्टाचार निवारण ।
- सार्वजनिक व्यवस्थापनमा नेतृत्व,उत्प्रेरणा र मनोबल,उत्प्रेरणामा मौद्रिक तथा गैरमौद्रिक प्रोत्साहनको भूमिका
- कर्मचारी व्यवस्थापनका विविध पक्षहरु
- काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लि.को कर्मचारी व्यवस्थापनको वर्तमान अवस्था र भविष्यको स्वरुप
- प्रतिवद्ध तटस्थ र जनमुखी प्रशासनको अवधारणा र सान्दर्भिकता
- केयुकेलको कार्यक्षेत्र र सो को सम्भावना
- केयुकेल र यसका सरोकारवाला निकायहरु तथा तिनीहरुसंगको समन्वय र सहकार्यको अवस्था ,संभावना र चुनौतीहरु

३.आयोजना व्यवस्थापन

- योजना तथा आयोजना व्यवस्थापनको अवधारणा, शहरी योजना ,चालु आवधिक योजना सम्बन्धी
- योजना तर्जुमा,कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन,परियोजना चक्र तथा परियोजना व्यवस्थापन
- अनुसन्धान विधि र सो को उपयोग
- सहरीविकासका क्षेत्र र चुनौतीहरु ।
- नेपालमा आयोजना व्यवस्थापनका समस्या एवं चुनौती र समाधान
- दीगो विकास,जलवायु परिवर्तन र वातावरण संरक्षण सम्बन्धी सवालहरु

४.आर्थिक व्यवस्थापन

- नेपालमा आर्थिक प्रशासनसंग सम्बद्ध निकायहरु र तिनको भूमिका
- सरकारी बजेट निर्माण प्रक्रिया

- बजेट तर्जुमा र नियन्त्रण (Budget Formulation & Control)
- आर्थिक अनुशासन, व्यवस्थापन परीक्षण र लेखापरीक्षण

५. खानेपानी तथा सरसफाई

- नेपालमा खानेपानी तथा सरसफाईको अवस्था
- नेपाल सरकार, राष्ट्रिय खानेपानी योजना, सरसफाई गुरुयोजना
- नेपाल सरकार, खानेपानी सेवा संचालन सम्बन्धी निर्देशिका, २०६९
- राष्ट्रिय शहरी खानेपानी तथा सरसफाई सम्बद्ध नीति
- सहसताब्दी विकास लक्ष्य (Millenium Development Goal) र दिगो विकास लक्ष्य (Sustainable Development Goal)
- शहरी सुविधा व्यवस्थापन
- खानेपानी गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धी विद्यमान ऐन तथा नियमहरू
- खानेपानी चुहावट तथा नियन्त्रणका उपायहरू

६. काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेड

- काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेडको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि तथा विद्यमान सांगठनिक संरचना
- सार्वजनिक नीजि साझेदारी (Public Private Partnership)को अवधारणा तथा सार्वजनिक नीजि साझेदारी (Public Private Partnership)मा खानेपानी व्यवस्थापन भएका सार्क मुलुकहरूको संक्षिप्त जानकारी
- खानेपानी महशुल निर्धारण आयोग तथा काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड , आयोजना कार्यान्वयन निर्देशनालय सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेडको प्रबन्धपत्र , नियमावली सम्बन्धी जानकारी
- काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेडका सेयरधनीहरू बीचको सम्झौता तथा काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेड र काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड बीचको Lease Agreement र अनुमति पत्र सम्बन्धी जानकारी
- नेपालमा खानेपानीका स्रोतहरू, सो को दीगोपना
- काठमाण्डौ उपत्यका भित्रको खानेपानी व्यवस्थापन र चूनौती

७. संविधान र ऐन, नियमहरू

- नेपालको वर्तमान संविधान,
- केयुकेलको कर्मचारी प्रशासन विनियमावली, २०६४ र आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०६४
- कम्पनी ऐन, २०६३
- नेपाल खानेपानी संस्थान ऐन, २०४६
- खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड ऐन, २०६३
- खानेपानी महशुल ऐन, २०६३
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३
- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
- उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०५४ र नियमावली, २०५५
- भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- सुशासन ऐन २०६४ तथा नियमावली २०६५